

ГЛАВА 4 “СВОБОДНО ДВИЖЕНИЕ НА КАПИТАЛИ”

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ ЗА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

1. История

Наред със свободното движение на стоки, хора и услуги, свободното движение на капитали е една от четирите основни свободи, на които се основава функционирането на вътрешния пазар на Европейския съюз (ЕС). Без наличието на либерален режим на движението на капитали, физическите и юридическите лица от Общността не биха могли да се възползват и от останалите свободи.

Свободата на движение на капитали в рамките на Европейската общност се постига постепенно, като настоящата редакция на член 56, забраняващ всички ограничения върху движението на капитали и върху плащанията между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни, се приема едва след подписването на Договора от Маастрихт. В началото на интеграционния процес се либерализират предимно дългосрочните капитали и капиталите, които са били най-тясно свързани с изграждането на общия пазар. Съществуващите ограничения са се налагали предимно поради факта, че движението на капитали е много тясно свързано както с валутната, така и с икономическата политика на държавите-членки, които са в основата на националния суверенитет. След приемането на Бялата книга от 1985г. за изграждането на вътрешния пазар и още повече след вземането на решение за изграждане на Икономически и валутен съюз става немислимо поддържането на тези ограничения и създаването на пречки пред отварянето на икономиките и валутните режими на държавите-членки. Пълно либерализиране на движението на капитали между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни се осъществява на 1 юли 1990г¹, като тази либерализация е и едно от основните условия в първата фаза от изграждането на Икономическия и валутен съюз.

Материята по глава 4 “Свободно движение на капитали” се регулира както от разпоредбите на първичното законодателство, така и от норми на вторичното законодателство на ЕО. Основополагащите разпоредби са включени в чл.56-60 от Договора за създаване на ЕО, които имат пряко приложение.

2. Принципи

- Премахване на ограниченията, свързани с движението на капитали и извършването на презгранични плащания между страните-членки и страните членки и трети страни.
- Еднакво третиране на субектите, осъществяващи инвестиционна дейност и извършващи презгранични плащания на територията на Европейското икономическо пространство.

3. Цели и задачи

Чрез изграждане на общ пазар и на икономически и валутен съюз Общността насочва своите усилия в следните направления:

- постигане на хармонично, балансирано и устойчиво икономическо развитие
- достигане на висока степен на конкурентноспособност
- създаване на благоприятен инвестиционен климат и благоприятна бизнес среда

---

¹ Единствено на Португалия, Испания, Гърция и Ирландия се предоставя преходен период, който изтича на 31 декември 1992г.

4. Раздели

Глава 4 обхваща три основни теми:

- Свободно движение на капитали
- Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа
- Мерки срещу изпирането на пари

Трите теми са тясно свързани по между си, което предопределя включването им в обхвата на една преговорна глава. Свободното движение на капитали е невъзможно без съществуването на добре развита платежна система. В същото време пълното либерализиране на движението на капитали не следва да възпрепятства прилагането на мерките срещу прането на пари, тъй като използването на финансовата система за тази цел крие опасност от нейното дестабилизиране.

Свободно движение на капитали

Свободното движение на капитали включва преки инвестиции, придобиване право на собственост върху недвижими имоти, операции с ценни книжа на капиталовия и на паричния пазар, операции с текущи и депозитни сметки във финансови институции, кредити, свързани с търговски сделки или предоставянето на услуги с участието на местно за страна членка лице, физически внос и износ на финансови активи, преводи в изпълнение на застрахователни договори (премии и плащания, свързани с животозастраховане, със застраховка на кредити, с други застрахователни договори), финансови заеми и кредити и др.

Съгласно чл. 56 от Договора за създаване на Европейската общност всякакви ограничения върху движението на капитали и плащания между държавите-членки и между държавите-членки и трети страни се забраняват.

Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа.

Европейското право в тази област има за цел да уеднакви техническите стандарти и да създаде единни правила както за вътрешните, така и за трансграничните преводи и плащания, което от своя страна ще стимулира и улесни свободното движение на капитали.

Европейските изисквания в областта на платежните системи са регламентирани основно в Регламент 2560/2001/ЕС относно презграничните плащания в евро, в Директива 97/5/ЕО за презграничните кредитни преводи, в Директива 98/26/ЕО за окончателност на сетълмента в платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа и в Препоръка 97/489/ЕО за сделките с електронни платежни инструменти и в частност за отношенията между издател и държател.

Директива 97/5/ЕО за презграничните кредитни преводи има за цел бързото, надеждно и евтино извършване на презгранични преводи до 50 000 евро по нареждане на физически или юридически лица и осъществявани от кредитните институции. Преводите трябва да се извършват при спазване на изискванията за предоставяне на информация на клиентите от страна на институциите, извършващи преводи и при спазване на договорените срокове. Предвижда се обезщетяване на клиентите при неспазване на срока или при неизпълнение на нареждането за превод. Директивата предвижда също и създаването на механизми за извънсъдебно разрешаване на спорове между институциите и техните клиенти. В сравнение със съдебното производство тези механизми дават възможност за по-бързо и евтино уреждане на спора при опростена процедура.

Регламент 2560/2001/ЕО относно презграничните плащания в евро допълва Директива 97/5/ЕО като въвежда изискването за прилагане на еднакви такси за вътрешните и презграничните преводи и плащания. Премахването на различията между цената на вътрешните и презграничните плащания в евро, както и прилагането на еднакви такси ще стимулират презграничната търговия и функционирането на вътрешния пазар, ще повишат доверието в еврото.

Директива 98/26/ЕО за окончателност на сетълмента в платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа допринася за ефективното изпълнение при намалени разноски на презграничните споразумения за сетълмент на пари и ценни книжа. Гарантират се правата на участниците и трети лица при процедури по несъстоятелност срещу участник в системата, както и защитата срещу сривове в системата. Това се постига чрез осигуряване окончателност на сетълмента като нарежданията за превод и нетирането подлежат на изпълнение в юрисдикциите на всички държави членки на ЕС, задължителни са за трети страни, с които има сключени двустранни споразумения, както и чрез забраната нарежданията за превод да се оттеглят след момент, определен от правилата на системата. Процедурите по несъстоятелност нямат обратно действие спрямо правата и задълженията на участник в системата, като законодателството, регулиращо тези права и задължения, е законодателството, по силата на което системата е създадена.

Препоръка 97/489/ЕО за сделките с електронни платежни инструменти и в частност за отношенията между издател и държател има важен принос за развитието на информационното общество, и в частност на електронната търговия; укрепва доверието на потребителите и засилва използването на електронните платежни инструменти. Бързото технологично развитие води до все по-голямото навлизане на електронните платежни инструменти (банкови карти и електронни пари) при извършване на презгранични трансакции. За осигуряване на прозрачност се формулират минимални изисквания за предоставяне на информация на потребителите, както и за задълженията и отговорностите на двете страни (издател и държател). Защитата на потребителите се гарантира чрез създаване на извънсъдебни механизми за разрешаване на спорове.

Изпиране на пари

Пълната либерализация на движението на капитали създава условия за използването на финансовата система за пране на пари, получени от криминални действия. В същото време изпраните пари се използват в повечето случаи отново за финансиране на тероризма, организираната престъпност и трафика на наркотици, което води до увеличаване на криминалните деяния. Използването на кредитните и финансови институции за пране на пари застрашава стабилността на финансовата система като цяло и води до загуба на доверието в институциите от страна на обществото. Наред с това съществува опасност страните-членки, за да защитят финансовите си системи от прането на пари, да въведат мерки, които са несъвместими с принципите на единния вътрешен пазар. Това налага предприемането на общи за ЕС координирани мерки и действия за предотвратяване на използването на финансовите системи за пране на пари, без те да засягат по какъвто и да е начин свободното движение на капитали и свободното предоставяне на услуги, които са в основата на вътрешния пазар.

Мерките срещу изпирането на пари са регламентирани в Директива 91/308/ЕЕС и Директива 2001/97/ЕС.

Директива на Съвета 91/308/ЕЕС относно предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари въвежда легална дефиниция на понятието “изпиране на пари”. Директивата задължава определи групи лица, вкл. кредитни и финансови институции да идентифицират клиентите си при установяване на трайни търговски отношения, както и при извършване на операции и при сключване на сделки на стойност над 15 хил. евро. Изискването за идентификация се прилага и когато са извършени повече от една операция или сделка, които поотделно не надвишават 15 хил. евро, но има данни, че са свързани. Задължените лица са длъжни да идентифицират клиентите си и когато възникне съмнение за изпиране на пари.

Директива 2001/97/ЕС изменя Директива на Съвета 91/308/ЕЕС. Основната промяна се състои в разширяване обхвата на задължените лица. Въвежда се изискване по отношение на адвокати и други лица, които по занятие извършват консултантска дейност, да докладват операции, свързани със съмнение за изпиране на пари, както и случаите, в които им е искан съвет, за който може да се предполага, че ще бъде използван за цели, свързани с изпиране на пари.

5. Органи в Европейската комисия

Генерална дирекция “Икономически и финансови въпроси” на ЕК осъществява политиката на ЕС в областта на свободното движение на капитали.

Дирекцията е разположена в Брюксел и Люксембург.

6. Актуално развитие

Глава 4 “Свободно движение на капитали” е временно затворена на 27.07.2001 г.

II. ПРЕГОВОРИ НА БЪЛГАРИЯ

1. Начало, развитие и край на преговорите

Глава 4 “Свободно движение на капитали” е отворена за преговори през ноември 2000 г. и след 9-месечни интензивни преговори е временно затворена на 27.07.2001 г. Свободното движение на капитали е първата от четирите свободи, по които България успешно приключва преговорите. Затварянето на главата е от изключителна важност, тъй като тя засяга един от основните принципи, върху които е изграден единният вътрешен пазар на ЕС.

2. Промени в законодателството

2.1. Свободно движение на капитали

1) *Валутен закон* – обн. ДВ. бр. 83/21.09.1999 г., в сила от 01.01.2000 г., посл. изм. ДВ. бр. 60/4.07.2003 г.;

2) *Закон за насърчаване на инвестициите* (предишно наименование Закон за чуждестранните инвестиции) – обн. ДВ. бр. 97/24.10.1997 г., в сила от 24.10.1997 г., посл. изм. ДВ. бр. 37/04.05.2004 г.;

3) *Закон за публичното предлагане на ценни книжа* – обн. ДВ. бр. 114/30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., посл. изм. ДВ. бр. 37/04.05.2004

4) *Закон за собствеността* - обн. ДВ. бр. 92/16.11.1951 г., в сила от 17.12.1951 г., посл. изм. ДВ. бр. 59/21.07.2000 г.;

Съгласно настоящото законодателство режимът на преките инвестиции е напълно либерализиран и изцяло съобразен с европейското право и установената практика както между страните-членки, така и между страните-членки и трети страни.

Българското валутно законодателство е изцяло хармонизирано с правото на ЕО.

2.2. Платежни системи и системи за сетълмент на ценни книжа.

- 1) *Закон за банките* - обн., ДВ, бр. 52/1.07.1997 г., в сила от 1.07.1997 г., посл. изм., бр. 92/27.09.2002 г., в сила от 28.12.2002 г., бр.31/04.04.2003
- 2) *Закон за Българската народна банка* - обн., ДВ, бр. 46 от 10.06.1997 г., в сила от 10.06.1997 г., посл. изм. и доп. бр. 45 от 30.04.2002 г.
- 3) *Закон за публичното предлагане на ценни книжа* – обн. ДВ. Бр. 114/30.12.1999 г., в сила от 31.01.2000 г., посл. изм. ДВ. бр.37/04.05.2004.
- 4) *Наредба No 14 от 15.05.2003г. на БНБ за презграничните преводи*, обн., ДВ. бр. 59/1.07.2003, в сила от 1.01.2004г..
- 5) *Наредба № 16 от 2.03.1995 г. за плащанията с банкови карти*, издадена от управителя на Българска народна банка, обн., ДВ, бр. 28 от 28.03.1995 г., посл. изм. и доп. бр. 79 от 16.08.2002 г., в сила от 30.09.2002 г.
- 6) *Наредба № 31 на БНБ за сетълмент на държавни ценни книжа*, обн., ДВ. бр. 70/08.08.2003

С предстоящото приемане от Народното събрание на Закон за безналичните преводи, електронните платежни инструменти и платежните системи, българското законодателство ще бъде напълно хармонизирано с изискванията на ЕС в областта на платежните и сетълмент системи.

2.3. Изпирание на пари

- 1) *Закон за мерките срещу изпирането на пари* - обн., ДВ, бр. 85 от 24.07.1998 г., посл. изм., бр. 31 от 04.04.2003.
- 2) *Правилник за прилагане на Закона за мерките срещу изпирането на пари* - приет с ПМС № 223 от 9.10.1998 г., обн., ДВ, бр. 119 от 14.10.1998 г., изм. ДВ. бр. 71/12.08.2003 г.
- 3) *Постановление № 12 на МС от 20.01.2003 г. за отмяна на санкциите, наложени на Съюзна република Югославия и Република Сърбия, и за блокиране на средствата на г-н Милошевич и свързаните с него лица.*

Република България е постигнала пълно съответствие с правото на ЕС в областта на прането на пари.

3. Промени в администрацията за прилагането на новите закони

- **Дирекция “Европейска интеграция и мониторинг”** координира цялостния процес на европейска интеграция за Министерство на финансите, като създава и поддържа съответните бази данни, и предоставя необходимата информация на работните групи, по които Министерство на финансите е водещо. Дирекцията обезпечава технически работата по Глава 3 “Свободно предоставяне на услуги” и Глава 4 “Свободно движение на капитали” и провежда преговорите по двете глави.

- **Отдел "Платежен баланс и външен дълг"** към дирекция "Статистика" в БНБ събира, обобщава и разпространява статистическа информация, свързана с презграничните капиталови потоци за целите на статистиката на платежния баланс, външния дълг и международната инвестиционна позиция, и поддържа регистър за частния външен дълг.
- **Дирекция "Специален надзор"** издава и отнема разрешение на финансовите къщи за извършване на сделки с чуждестранна валута и контролира спазването на Валутния закон от банките и финансовите къщи.
- **Отдел "Платежни системи"** към дирекция "Банкова политика" в БНБ осигурява ефективното функциониране на системата за брутен сетълмент в реално време (RTGS)
- **Отдел "Надзор на платежните системи"** към дирекция "Банкова политика" в БНБ отговаря за следенето, анализа и надзора на платежната система.
- от 1.03.2003 г. функционира **Комисия за финансов надзор (КФН)**, която обедини Държавната комисия по ценните книжа, Агенцията за застрахователен надзор и Държавната агенция за осигурителен надзор.
- **Агенцията за финансово разузнаване при МФ** е натоварена с дейността по прилагане на мерките срещу изпиране на пари.

Изводи:

Административният капацитет, ангажиран с анализа, транспонирането и прилагането на правото на ЕО в областта на свободното движение на капитали, е изграден и е в състояние ефективно да реализира ангажиментите, поети от страната ни в рамките на преговорния процес за присъединяване на България към ЕС.

4. Права и задължения на гражданите

Либерализирането на движението на капитали гарантира икономическа свобода, като същевременно изисква стриктно спазване на действащото в страната законодателство.

5. Права и задължения на бизнеса

Разширяват се възможностите за инвестиране в чужбина при спазване на законовите изисквания.

6. Преходни периоди

В хода на преговорите България е договорила два преходни периода по отношение придобиването на земя от чужденци:

- Преходен период от 7 години от датата на присъединяване за придобиването на собственост от физически и юридически лица от Европейското икономическо пространство върху земеделска и горска земя в страната.
- Преходен период от 5 години от датата на присъединяване за придобиването на собственост от физически и юридически лица от Европейското икономическо пространство върху земя за второ жилище. Понятието "второ жилище" се разбира като място за живеене, различно от основното.

Договарянето на преходните периоди е насочено към пресичане на възможността за спекулативно изкупуване на земя от чуждестранни граждани и фирми, които не извършват стопанска дейност на територията на страната (т.е. нямат принос за икономическото развитие на страната). Същевременно се предоставя достатъчно време за създаването на икономически рентабилни земеделски стопанства, а оттам и за

развитието на пазара на земя. Очаква се че в годините на преходните периоди доходите на българските граждани значително ще нараснат като по този начин българите ще станат конкурентноспособни на европейските граждани по отношение закупуването на земя.

Изключения от обхвата на преходните периоди:

- Самонаетите фермери от ЕС, установени на територията на България, които желаят да закупят земеделска земя за целите на осъществяваната от тях стопанска дейност, ще имат право да закупуват земя от датата на присъединяването на България към ЕС.
- Граждани от ЕИП, които законно живеят в страната ще имат право да закупуват земя за второ жилище в страната от датата на членство.

7. Сравнителен анализ на преходните периоди, договорени от десетте нови членки на ЕС и Румъния по отношение придобиването на право на собственост върху земя от чужденци.

Страна	Договорен преходен период
Полша	<ul style="list-style-type: none"> • 12-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕИП, държали земя под аренда в продължение на 3 или 7 години (в зависимост от региона); • 5-годишен преходен период за земя за второ жилище, изключение се прави за граждани от ЕИП, които са пребивавали продължително в Полша поне 4 години;
Унгария	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕС, които са пребивавали поне 3 години в Унгария и активно са работили в областта на земеделието; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с най-много 3 години ако Унгария настоява за защитни мерки. • 5-годишен преходен период за земя за второ жилище, изключение се прави за граждани от ЕИП, които са пребивавали поне 4 години в Унгария;
Чехия	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери, граждани на друга страна членка, които желаят да се установят и живеят в Чехия; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с най-много 3 години ако Чехия настоява за защитни мерки. • 5-годишен преходен период за земя за второ жилище, изключение се прави за граждани на друга страна членка, пребиваващи на територията на Чехия и компании, сформирани съгласно законодателството на друга страна членка и установени в Чехия;
Словакия	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕС, които са пребивавали в Словакия и активно са работили в областта

	на земеделието поне 3 години; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с най-много 3 години ако Словакия настоява за защитни мерки.
Кипър	<ul style="list-style-type: none"> • 5-годишен преходен период за земя за второ жилище.
Малта	<ul style="list-style-type: none"> • Не са договорени преходни периоди.
Словения	<ul style="list-style-type: none"> • Ако до 3 години след присъединяването възникнат трудности или се появят заплахи за икономиката на Словения, страната има право да въведе защитни клаузи по отношение на пазара на недвижимо имущество за период не по-дълъг от 7-години.
Естония	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕС, които са пребивавали поне 3 години в Естония и активно са работили в областта на земеделието; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с най-много 3 години ако Естония настоява за защитни мерки.
Литва	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕС, които са пребивавали поне 3 години в Литва и са работили в областта на земеделието; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с най-много 3 години ако Литва настоява за защитни мерки.
Латвия	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕС, които са пребивавали поне 3 години в Латвия и са работили в областта на земеделието; Предвижда се възможност за увеличаване на преходния период с още 3 години ако Латвия настоява за защитни мерки.
Румъния	<ul style="list-style-type: none"> • 7-годишен преходен период за земеделска и горска земя, изключение се прави за самонаети фермери от ЕИП, пребиваващи в страната; • 5-годишен преходен период за земя за второ жилище, изключение се прави за граждани от ЕС и ЕИП, пребиваващи на територията на бъдещата държава – членка;

8. Предстоящи промени в законодателството на РБългария:

- Промяна на чл.22 от Конституцията на РБългария, така че да отпадне общата забрана за закупуване на земя от граждани и фирми на ЕС и ЕИП; Нормативните актове, в които е доразвита конституционната разпоредба, следва да бъдат своевременно променени в съответствие с условията на договорените преходни периоди.
- Хармонизиране на националното законодателство с правото на ЕО в областта на финансовите обезпечения (срок - до края на 2006 г.);

9. Промени в живота на държавата и на гражданите

1. Премахването на ограниченията пред движението на капитали ще подобри бизнес-климата в страната и ще направи България по-атрактивна за чуждестранните инвеститори. Това от своя страна ще доведе до създаването на повече работни места и повишаване на жизнения стандарт на гражданите.
2. Чрез прилагане на европейските изисквания за:
  - *предварителна и последваща информация за издаването и ползването на банкови карти*
  - *ясна информация за условията, при които ще бъде извършен даден презграничен превод (цената за извършване на превода, обменния курс, времето за извършване на превода)*
  - *изплащане на обезщетение при забавено изпълнение или пълно неизпълнение на нареждане за превод*
  - *създаване на адекватни и ефективни процедури за решаване на споровете между банките и техните клиенти*

се повишава сигурността и ефективността на платежните системи и системите за сетълмент на ценни книжа, създава се възможност за по-бързо и по-евтино извършване на преводи и плащания между нашата страна и която и да е държава членка на ЕС и Европейското икономическо пространство, повишава се качеството на услугите, предоставяни от банките в страната.

3. Въвеждането на стандартите на ЕС в областта на прането на пари ще доведе до по-ефективни действия от страна на българските власти срещу прането на пари. Това от своя страна ще повиши доверието на българските граждани и на чуждестранните инвеститори в българската финансова система.

III. ИМЕНА И КООРДИНАТИ НА ОТГОВАРЯЩИТЕ ПО ГЛАВА 4 В МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Борислав Шулев –началник отдел “Европейска интеграция”, дирекция “Европейска интеграция и мониторинг” на Министерство на финансите и ръководител на Работна група 4 „Свободно движение на капитали”

Тел. 9859-2430

E-mail: B.Shulev@minfin.bg

IV. Речник на понятията

Acquis communautaire – достижения на правото на Европейския съюз

Вътрешен пазар - пространство, в което стоки, лица, услуги и капитали се движат свободно през националните граници, в което действат еднакви правила за конкуренция, и в което е въведена обща забрана за дискриминация.

Сетълмент – прехвърляне на парични суми между сметки за сетълмент (задължаване сметката на наредителя на плащането и заверяване сметката на получателя)

Брутен сетълмент – сетълмент на плащания, който се извършва без прихващане и индивидуално за всяко нареждане за плащане

Сетълмент в реално време – сетълмент, който се извършва незабавно

Финален сетълмент – сетълмент, който е неотменим и безусловен

VI. РЕЧНИК НА АБРЕВИАТУРИТЕ

БНБ – Българска народна банка

КФН – Комисия по финансов надзор

ДЕО – Договор за създаване на Европейската общност (консолидирана версия)

ЕС – Европейски съюз

ЕО – Европейска общност

ЕИО – Европейска икономическа общност

ЕИП – Европейско икономическо пространство, което включва страните членки на ЕС + Норвегия, Исландия и Лихтенщайн

ЕК – Европейската комисия

ВП – Вътрешен пазар

ИВС – Икономически и валутен съюз

РД – Римски договор